

Sammanställning av politikerutfrågning i Nautanen, Inspirationshelgen 24 aug 2014 ¹

Deltagare:

Sametinget (St), Stefan Mikaelsson, (C)Stefan Tornberg, (Fp) Jens Sundström, (S) Fredrik Lundh-Sammeli, (V) Anna Hövenmark, (Mp) Annika Eriksson, (Kd) Anders Pettersson. (M) och (Sd) ej närvarande.

Frågeledare: Tomas Bresky (TB)

Enkät till riksdagskandidater/miljömärkning.

Nästan alla, drygt 160 av Norrbottens riksdagskandidater har blivit kontaktade angående 15 frågor om miljöpolitik, några gick inte att nå. 29 är hittills miljömärkta den 5 september.

I panelen var Jens Sundström (FP), Fredrik Lundh Sammeli (S) och Annika Eriksson (MP) miljömärkta.

TB: Kommentar till resultatet, svarat?

Stefan T: Nej! Förstod att han ej kan klara testet så därför svarade han inte, har ett annat perspektiv: bruka jord och skog. Avgift på handelsgödsel är vi emot.

Jens S: Ja, vill ha mer miljö, kärnkraft och energi. Vi fick inte frågor om kärnkraft och tillväxt och klarade därför miljömärkningen.

Fredrik LS: Ja

Anna H: ?

Annika E: Ja och 15 mp- kandidater blev miljömärkta. Våra kärnfrågor.

Anders P: Nej, har inte fått frågorna, har mycket att lära.

Stefan M: Frågorna gäller riksdagskandidater, inte sametinget. Jobbar för att Sverige skall ratificera ILO 69.

TB: Kommer ni att arbeta för att ILO 69 ratificeras?

Stefan T: inte än

Jens S: inte än

Fredrik LS: inte än

Anna H: ja

¹ Sammanställningen är baserad på redigerade anteckningar från den 1 ½ timme långa utfrågningen och pennförarna reserverar sig för felciteringar och – tolkningar!

Annika E: ja

Anders P: inte än

TB: Norge har ratificerat. Vad är din kommentar till det? Fråga åt Stefan M.

Stefan M: Vi bör ha samma regler som Norge, Finland.

Anna H. påtalar; lägg ej skulden för tvist mellan norska och svenska samer på Sametinget. Gränsen är inte samernas problem. Saken framfördes av C, Stefan T.

Annika E. ansåg att tillit sänkades från de med nej till ILO.

Anna H. håller med att mycket av tillit saknas. Hon tar upp bildandet av Lapponia som ett positivt exempel. Där fanns tillit och konsensus.

Fredrik LS. anser att man bör syna de statliga bolagen närmare.

Per Lundbäck: Anser ni att samerna är utsatta för rasism?

Anna H: Jag är inte säker att jag säger nej. Den pågående gruvdebatten är ett exempel.

S -Fredrik L-S. gruvor del av vårt land, men hård lagstiftning behövs och förbättrad minerallag.

Gruvfrågan

Läckande gruvavfallet i Nautanen.

Sanering behövs pga. lakning av koppar från gruvresterna. Bäckens nedströms steril. Sveaskog äger marken, Boliden har sökt och fått undersökningstillstånd. Ingenting händer för närvarande.

TB: Vad skall ni kräva/begära av Sveaskog för att åtgärda Nautanen?

Stefan T: Sveaskog skall agera enligt direktiven.

Fredrik LS: Politikerna har en uppgift att agera gentemot statliga bolag. Agerar inte tillräckligt.

Problemet är inte nya bolag utan gamla (efterbehandling).

TB: Kommer du att jobba aktivt med den frågan?

Fredrik LS: Ja

Jens S: Vi måste ändra i lagstiftning om det kan bli konflikter myndighet- bolag typ Nautanen.

Anders P: Politiken måste vara tydligare.

Stefan T: Var ligger ansvaret? Samma direktiv och lagar skall gälla alla verksamheter.

Annika E: Hur är lagstiftningen nu?

TB: Minerallagen. Räcker den miljömässigt? Räcker det med information till ägaren?

(hänvisning till utfrågningen i P1 av Annie Lööf 20/8).

Stefan T: Mycket bättre nu. Gruvnäringen är viktig – beslut i riksdagen att vi skall ha den (lagstiftning). Då kan vi inte ge veto till ägaren.

Per L: Bergstatens agerande i Natura 2000 – området Jelka-Rimakåbbå – är det rätt?

Mats Karström ger info: Bergstaten nämner inte namnet Jelka – Rimakåbbå i undersökningstillståndet och ansökan innehåller planer på järnväg som bryter samernas flyttleder – i ett Natura 2000 – område som har hanterats upp på EU nivå för att få skyddet.

Matti Holmgren (Jokkmokkguiderna):

1. På vilket sätt kommer ni att ändra Bergsstatens arbete och sätt att ge tillstånd?**2. Hur ser ni på att Bergstaten både ger tillstånd och skall kontrollera?****TB: Är ni nöjda med Bergstatens nuvarande agerande?**

Anna H, Annika E: Nej!

Stefan T: Vi har ju Mark- och Miljödomstolens uttalande... Detaljfrågor som jag inte kan svara på. Allt är inte skyddat i Natura 2000 områden. Det kan vara detaljer som beslutas om separat...

Annika E: Det är tydligt att reglerna behöver ses över. Bergstaten tittar på lönsamhet för gruvnäringen. Skall man väga samman gruvbrytning, samenäring, miljö, turism så är det annan lagstiftning som behövs. Vi driver det.

Anders P: En tillståndsmyndighet skall inte vara tillsynsmyndighet för sig själv.

Annika E: När det gäller exploatering i en kommun så gör man en plan för vad som behövs: MKB... samma förfarande bör gälla även här.

Anna H: Jag är bekymrad över att vi släpper in inte seriösa bolag, De behandlar lokalbefolkningen som om de inte finns. Vänsterpartiet är inte emot gruvor men på vilka kriterier vi släpper in bolag.

Jens S: Skyddar man natur så skall det skyddas. Vi måste också kunna säga nej till gruvor.

Fredrik LS: Vi skall ha gruvor – men krav. Behöver hårdare lagstiftning! Lag + miljö och kontroll.

TB: Skall vi ge tillstånd till Kallak?

Fredrik LS: Tveksamt

Stefan M: Nej – man bör redovisa vad som finns ... + ekonomisk säkerhet för prospekteringen.

Anna H: Jag har full respekt för alla som vill ha – men är starkt emot brytning i Kallak. Det är 3 mil till Laponia – det är inget skydd för Laponia. Nej!

Annika E: Nej

Jens S: Att brytning i Kallak går över flyttlederna för samerna övertygar – Nej!

Stefan T: Tror inte det blir någon gruva – inget seriöst bolag.

Anders P: Samma argument som ST. Inget seriöst bolag.

TB: Skall skatten höjas?

Jens S: Ja – en liten seriös höjning

Anna H: Ja. Australien har 30 % till staten.

Annika E: Ja – ingen % - sats nu utan utredning för hur skatten/avgiften skall användas och fondera pengar för städning/efterbehandling.

Ja eller Nej till gruva i Jelka-Rimakåbbå?

AH: Nej

AE: Nej

FLS: Nej. Min uppgift i riksdagen är att jobba med lagarna. Bergstatens uppgift behöver utredas.

Mats K: Kommunernas veto bör utvidgas!

AH: Regeringen kan köra över kommunen:

Kommer ni att jobba för att stoppa prospektering i skyddade områden?

Alla utom ST: Ja

ST: Det går inte att stoppa prospektering.

Staffan Landström: Varför inte ta allt gällande prospektering och gruvtillstånd under Miljöbalken? Ja eller nej till att föra skyddade områden/Natura 2000 områden under Miljöbalken?

Alla mer eller mindre entusiastiskt - Ja. Alla vill ha prövning enligt Natura-reglerna innan ställning tas till undersökningstillstånd enligt minerallagen.

Stefan T: C är positiv till prospektering. Vill utvidga det kommunala vetot.

Jens S: Stöttar det system vi har.

Annika E: Viktigt med miljöprövning före beslut enligt minerallagen.

Vi politiker i länet bör lyfta frågan – vad skall vi leva av? Skyddade områden, naturen, vattnet, m.m. – hur kan vi använda det hållbart för försörjning?

Anna H: har tagit intryck av Jokkmokks historia och föreslår sanering vilka som ska få påbörja gruva. Särskilt juniora bolag har ofta problem då de inte har kassaflöde - inga medel.

Fredrik LS: Allt ska under miljöbalken och pengar ska deponeras för återställning efter prospektering, borrning mm. Vi klarar inte 14 av de 16 miljömål vi ställt. I behöver lägga mer kraft på det. Klarar vi det inte på nationell nivå så klarar vi inte det internationellt.

Nils Harnesk: Hur förhåller ni er till att juniora bolag säljer förväntningar (och får tillstånd)?

Anna H: lär av historien! Vi ser facit av att leva på ett hopp som inte besannas. Vattenfalls agerande t.ex., gruvor är ändliga.

FLS: Allt bör ligga under samma lagstiftning. Det bör säkerställas att bolagen tar hand om efterbehandlingen.

AE: Miljöprövning tidigt! Hur väger vi in de olika riksintressena? Samer, mineral, turism..?

ST: Det finns en bred majoritet i riksdagen om minerallagen. C vill gå längre – ha ett kommunalt veto om prospektering efter uran, alunskiffer.

Stefan M: Sedan 1995 är Sverige med i EU. Arbetet för tillväxt har inneburit att invånartalet sjunkit i Norrbotten under 1995 – 2012. Arbeta för samarbete!

Skogsfrågor

Lars Andersson redogör för hur den biologiska mångfalden är hotad och att vi enligt Nagoyaavtalet skall avsätta 17 % av den produktiva skogen som skyddad skog.

- 1) Kommer ni att avsätta medel/föra politik för 17 – 20 % skyddad skog?**
- 2) Öka andelen skog som brukas med hyggesfritt skogsbruk?**

Kd - Anders P. Ja, lyda avtal och avsätta medel för skydd.

Mp - Annika E. Ja/Ja

V - Anna H. Ja/Ja

S - Fredrik L-S. Ja/Ja. Samt nationella insatser för miljö och klimat.

Fp - Jens S. 1. Ja – inte för hårt mot små företag/ägare, 2. Ja på ökat – men skillnader i södra och norra Sverige.

C - Stefan T. Ja/Ja.

Sametinget, Stefan Mikaelsson nämner att allt annat behandlas än samiska intressen, inget naturreservat för samer har bildats!

Debatt om gammelskog.

Mats Karström: Kritik mot Fp som säger att skydd ”inte behövs i Norrbotten”. Norrbotten är bäst på att ha kvar gammelskogar. Flest rödlistade arter! Ni som politiker har inte insett Norrbottens läns betydelse! **Hur förhåller ni er till det?**

Jens S: Håller med i princip. Det har gått för fort att avverka, vi har svårt att återbilda kontinuitetsskogar. Vill spara gammelskog i södra Sverige men inte i Norrbotten.

Mats K: det finns inte kvar gammelskog i söder!

Matti Holmgren om turism och sitt ekoturismföretag

Exploatering av naturen, brytning i Kallak, skogsavverkning, påverkar direkt hans företags ekonomi. Avverkning av skogar som han använder för turer med hundspann gör att hans verksamhet blir osäker. Naturen, skogen, samelandet är det han bygger företaget på.

Järn och stålexporten gav 68 MRD SEK år 2012, Bilexporten 44,4 MRD år 2012 och Turismen 98 MRD år 2012 (109 MRD år 2013 min anm).

Skulle du vara beredd att ta in besöksnäringen (turism) som riksintresse? (basindustri).

Anders P: Vi måste alltid ta hänsyn till den i kommunens planering. Dialog viktigt.

Annika E: Kan inte ta ställning till om det är riksintresse. Det är en fråga för länet, en överlevnadsfråga. Hur skall vi väga intressen mot varandra?

Anna H: Törs inte uttala mig om det är riksintresse. Ju mer man investerar i besöksnäring desto mer får vi tillbaka, ju mer man investerar i gruvor desto mindre får vi tillbaka.

Fredrik LS: Besöksnäringen är en basnäring. Vi behöver säkra att den ökar i länet.

Jens S: Vi kan klara av alla sida vid sida: gruva, bil-, flyg-... besöksnäring. (Inget om turism

som riksintresse).

Stefan T: Samma som Jens och Fredrik

Alla får en minut för att säga vad de skall jobba för som stärker länets natur i framtiden

AP: Förvaltningen är en grundläggande uppgift. Hur tar vi ansvar för barn och barnbarn – framtiden? Vi skall visa respekt för varandra i de här frågorna.

AE: Hållbar utveckling – hur gör vi det konkret i olika frågor i riksdagen. Mineral, transporter...

AH: Vi behöver få ihop det röda med det gröna. Klimatet den viktigaste uppgiften.

FLS: Utmaning – åtgärda klimatkris nu! Nationella och internationella insatser.

JS: Vi behöver kunna bo i länet. Använder provokativa påståenden, utmaningar: Norrbotten klarar 100 gruvor!

Vi får aldrig tillbaka naturen (*som förstörts – mitt tillägg*)- jobba för att få bort det värsta.

ST: Norrbottens län är stort. Det har skett en otrolig förändring i länet, på gott och ont.

Basindustrin gett förutsättningar för att vi finns här. Klimatet är en utmaning för C.

Norrbotten har resurser för det. Energi och gruvor. Tror vi kan få den mest miljöanpassade gruvdriften i världen, det är en utmaning.

SM: Tillväxtekonomin är slut, vi har tappat en generation i Arjeplog. Besöksnäring- Ja, men på samernas villkor. Arbetar mot polarisering.